

جمهوری اسلامی ایران
مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»
دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هشتصد و چهل و هشتم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۰۷ مشتمل بر یک نامه دیوان عدالت اداری ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور، نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای محمدرحیم طیبی مبتنی بر ادعای خلاف شرع بودن بند «الف» ماده «۳» آیین نامه تأسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۰۳.

«الف» اطلاق مشروط نمودن صدور پروانه به تأمین حداقل ششصد دستگاه واگن باری و یا ... از جهت شمول نسبت به قراردادهای سابق موجب اضرار به غیر شده و خلاف شرع دانسته شد. (۴ رای از ۸ رای)

توضیح این که قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی در سال ۱۳۸۴ به تصویب رسیده است و آیین نامه مورد شکایت در سال ۱۳۸۹ به تصویب رسیده است و بعید است که در این فاصله پنج ساله آیین نامه ای وجود نداشته و شرکت های حمل و نقل ریلی بدون آیین نامه اداره شده باشد و قاعدتاً در آن آیین نامه سابق شرط تأمین حداقل ششصد دستگاه واگن باری و یا ... وجود نداشته است و شرکت هایی بر اساس آیین نامه سابق با شرکت راه آهن قرارداد بسته اند و مأمور به همکاری با مثلاً ۳۰۰ واگن شده اند و اطلاق بند «الف» ماده «۳» آیین نامه مورد شکایت شامل قراردادهای سابق نیز می گردد و موجب بطلان آن ها و در نتیجه موجب اضرار به غیر گردیده و خلاف شرع می باشد.

در مقابل نظر بعضی از اعضای این بود که در صورتی که در سابق آیین نامه ای وجود داشته و بر اساس آن قرارداد منعقد شده باشد اطلاق آیین نامه جدید و شمول آن نسبت به قراردادهای سابق و ابطال آن ها خلاف شرع می باشد.

ولی با توجه به ذیل تبصره «۱» ماده «۱» قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی مبتنی بر این که «آیین نامه تأسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی و ... حداکثر ظرف دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد» اگر قرارداد منعقد بین شرکت ها و شرکت راه آهن قبل از تصویب آیین نامه تأسیس و ... باشد و یا این که اصلاً آیین نامه ای در ظرف مدت این پنج سال تدوین نگردیده باشد - در نتیجه تأسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل ریلی قانونیت پیدا نمی کند - قرارداد منعقد بین شرکت راه آهن و شرکت های حمل و نقل ریلی قانونی نبوده و باطل می باشد و علی هذا قراردادهای سابق به نفس باطل بوده است و آیین نامه مورد شکایت موجب ابطال قراردادهای سابق و اضرار به غیر نمی گردد تا حکم بر خلاف شرع بودن آن گردد.

و اگر اختلافی در بیان باشد تشخیص این مطلب که آیا سابقاً و در این مدت پنج ساله آیین نامه ای وجود داشته و یا نداشته است و یا این که قرارداد منعقد قبل از آیین نامه سابق بوده است یا خیر امری قضائی بوده و مرتبط با قوه قضائیه می باشد.

مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان
محمد مهدی لیب زنده

